

Nastavna jedinica:

1.2. Prikaz slika na monitoru i pisaču

Nastavna cjelina:

1. Osnove informatike

Kataloška tema:

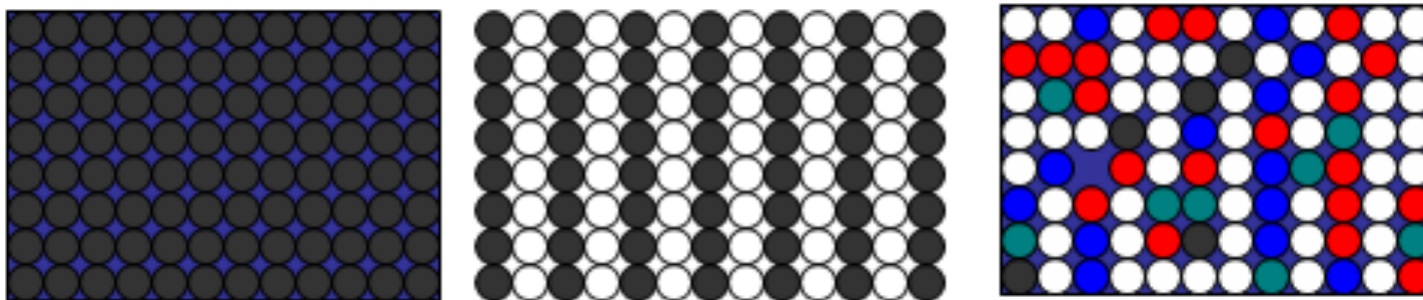
1.2. Prikaz slika na monitoru i pisaču

Vrste monitora

- ▶ CRT – monitori s katodnom cijevi i
- ▶ LCD – monitori na bazi tekućih kristala koji su gotovo istisnuli iz upotrebe prethodno navedene.

Prikaz slike

- ▶ Slika ili drugi zapis koji se pojavljuje na ekranu sastavljen je (**digitaliziran**) od velikog broja **sitnih kružića** malih kao točkice - nazvanih piknje.
- ▶ **Piknje se ispisuju velikom brzinom** tako da naše oko vidi samo cjelovitu sliku. Ispis se vrlo brzo ponavlja-osvježava (60 do 120 puta u sekundi odnosno 60 do 120Hz).
- ▶ Mogu biti crne, bijele ili obojene.

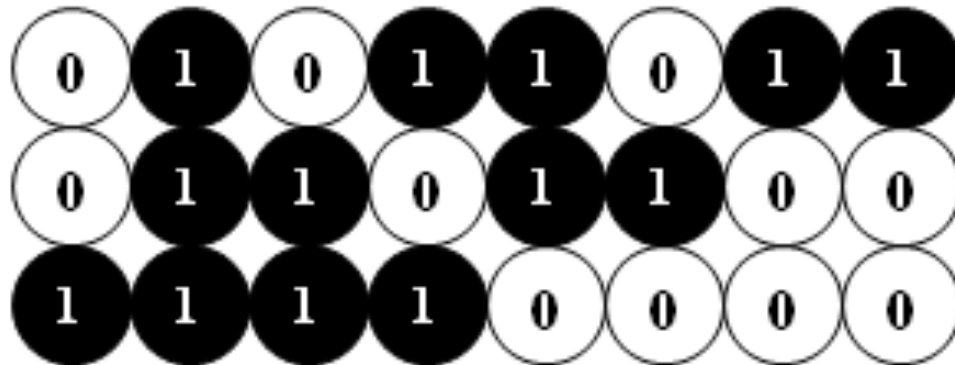

Piknje

- ▶ Svakoj piknji možemo odrediti u kojem se retku i stupcu nalazi. Podatak o retku i stupcu piknje zovemo koordinata piknje. Brojanje koordinata piknje počinje u lijevom gornjem uglu i počinje se brojati od nule. Koordinata početne piknje je $(0,0)$.

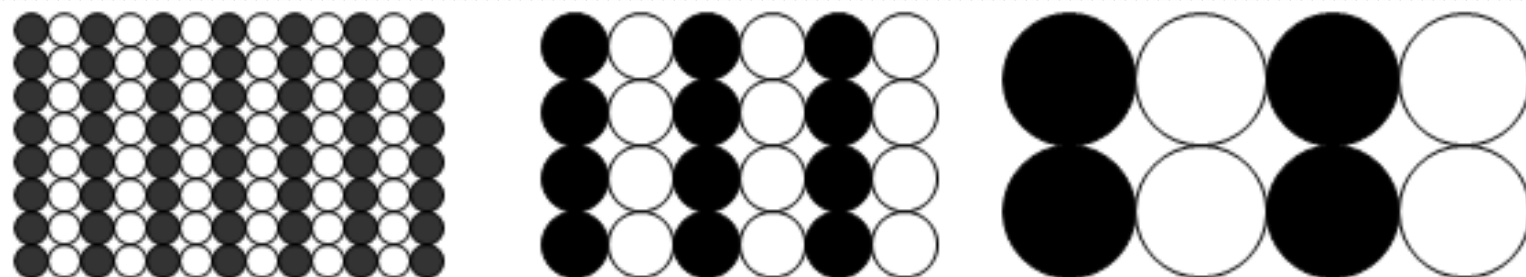
Crno bijela slika

- ▶ Crnu ili bijelu boju piknje možemo opisati jednim bitom. Neka je crna boja označena s vrijednosti bita 1 (jedan), a bijela sa nula (0).
- ▶ Piknje složene jedna pored druge u dvodimenzionalnu sliku predstavljaju **BITMAPU**.
- ▶ Bitmapa ima svoju duljinu i širinu.

Raster

- ▶ Piknje mogu biti različite veličine i različito gusto raspoređene na slici.
- ▶ Gustoća i veličina piknje određuju raster slike. (riječ raster dolazi od latinske riječi *rastrum*-grablje).
- ▶ Što su piknje sitnije i gušće raspoređene kažemo da je raster finiji i slike su ljepše.

Slika u boji

- ▶ U čemu se razlikuju piknja koja prikazuje crnu ili bijelu boju od piknje koja prikazuje neku od boja?
- ▶ Razlikuju se u broju bitova potrebnih za zapis svake piknje. Ako piknja može poprimiti više boja tada za opis svake boje moramo koristiti više bitova.
- ▶ Ako za opis boje svake piknje predvidimo po jedan bajt onda bismo mogli opisati samo 256 različitih boja. (Samo toliko pojedinačnih-različitih bajtova postoji. Za prikaz 257 boja trebamo više od jednog bajta).

Piksel

- ▶ Obojena piknja je osnovni element svake rasterske slike. Takvu piknju ćemo zbog toga nazvati **slikovnim elementom**.
- ▶ Engleski naziv za slikovne elemente je *picture element*. Iz toga je naziva najprije izvedena kratica *pel*, što je kasnije prevedeno u **piksel**.
- ▶ Od sada nadalje, umjesto naziva piknja upotrebljavati ćemo naziv **piksel**.

Dubina boje

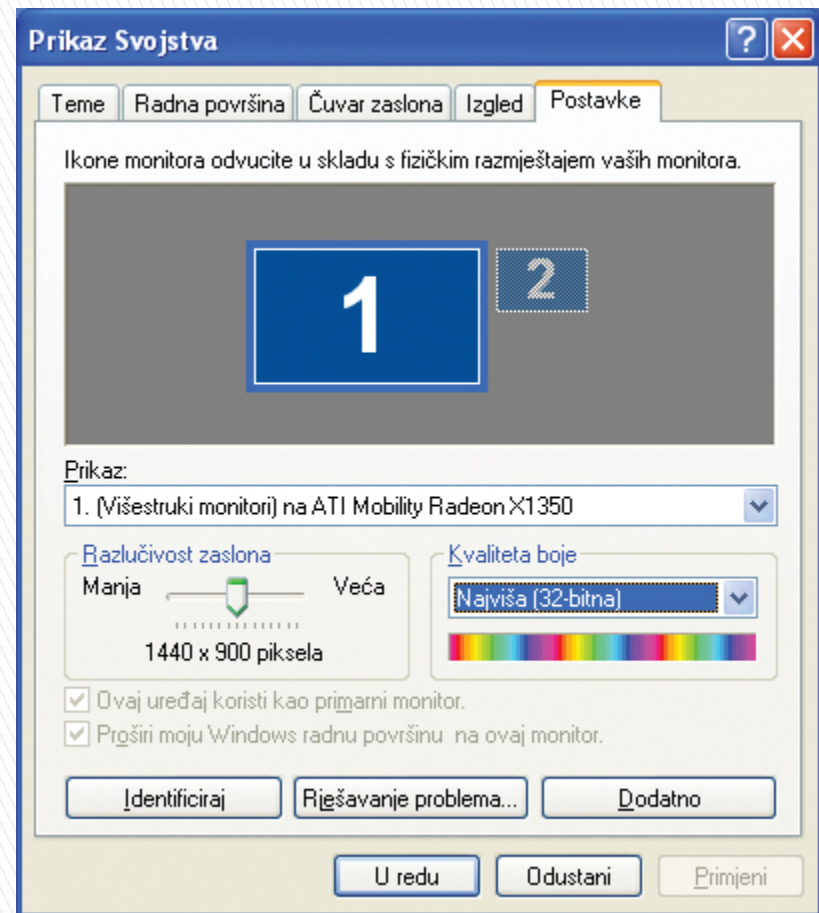
- ▶ Dubina boja određuje broj ukupnih nijansi boja za prikaz slike (kvalitetu boje).
- ▶ Dubina boja također je usko povezana s brojem bitova potrebnih za opis pojedinog piksela te je tako za prikaz većeg broja boja u ukupnoj slici potrebno više bitova za zapis i prikaz svakog piksela.
- ▶ Za zapis i prikaz pojedinog piksela najčešće koristimo 16 i 32 bita.

Razlučivost (rezolucija)

- ▶ Razlučivost slike je umnožak broja vodoravno i okomito raspoređenih piksela po jedinici dužine.
- ▶ Razlikujemo razlučivost slike i razlučivost prikaza na zaslonu monitora ili ispisa na pisaču.

Kako postaviti razlučivost zaslona i dubinu boje?

- ▶ Desnim klikom miša na praznom dijelu radne površine (*Desktop*) otvara se prozor Prikaz Svojstva (*Display Options*) u kojem na kartici Postavke (*Settings*) možemo postaviti razlučivost zaslona i izabrati dubinu (kvalitetu) boje.

Koji je kapacitet slike?

- ▶ Prostor potreban za zapis slikovnih datoteka može se približno izračunati po formuli:
- ▶ **Potreban prostor = broj piksela x dubina boje**

Formati slika

NAZIV FORMATA	TIP DATOTEKE
TIFF (Tagged Image File Format)	.TIF
Windows Bitmap	.BMP
Windows Metafile	.MMF
JPEG	.JPG
GIF (Graphics Interchange Format)	.GIF
PNG	.PNG
PICT (Macintosh Picture)	.PCT
PCX (PC Paintbrush PCX)	.PCX
PDF (Portable Document Format)	.PDF

ISPIS SLIKE NA PISAČU

- ▶ Iglični pisač (*dot-matrix*) koji iglicama preko obojene trake ostavljaju trag na papiru. Ovi pisači imaju vrlo malu kvalitetu ispisa, te mogućnost prikaza jedne ili dvije boja.
- ▶ Tintni pisač (*ink-jet*) je najrasprostranjenija vrsta pisača koja koristi tehniku prskanja sitnih kapljica tinte na papir. Omogućuje ispis u vrlo velikoj razlučivosti u boji.
- ▶ Laserski pisač (*laser*) odlikuje velika brzina i pouzdanost u radu. Za razliku od prethodnih pisača u ispisu koristi toner (prah) za čije nanošenje se koristi laser. Može biti crno bijeli ili u boji, a razlučivost mu je do 1200 dpi.

Razlučivost pisača

- ▶ Razlučivost pisača određena je brojem točkica boje (odnosno elementa ispisa slike) po jedinici dužinske mjere (INČU) te tako govorimo o ispisu primjerice 300 ili 600 (i više) točkica po inču – dpi (*dot per inch*).
- ▶ Ova točkica ima naziv **PIKNJA**.

Rasterska i vektorska grafika

- ▶ Za razliku od rasterske grafike u kojoj sliku čini niz obojenih pikniji, vektorska grafika crtež opisuje matematičkim formulama.
- ▶ Rasterska grafika osnova je prikaza slika (fotografija), a vektorska grafika današnje računalne animacije.

Pojmovi

- ▶ **Piknja** - najmanji dio od kojeg je napravljena slika i kojem možemo odrediti veličinu
- ▶ **Piksel** - isto što i piknja. Naziv je preuzet iz engleskog jezika. Kad govorimo o slici na monitoru koristimo naziv piksel, a za ispis na pisaču naziv piknja
- ▶ **Raster** - Mreža većih ili manjih točkica sastavljena nizanjem točaka pojedine boje. Među točkicama boje mogu biti veći ili manji razmaci. Kombiniranjem rastera može se utjecati na kvalitetu slike
- ▶ **Razlučivost** - je umnožak broja vodoravno i okomito raspoređenih piksela na zaslonu.